

Online symposium ComInBeeld

Samenvattingen lezingen en workshops

Plenaire lezingen

Taalstoornissen in het kwadraat

Dr. Daan Hermans en Prof. dr. Constance Visser

Heel veel kinderen, jongeren en volwassenen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) kampen met sociaal emotionele problemen. Tijdens deze lezing ontrafelen we sociaal emotionele stoornissen in termen van Executieve Functies, Theory of Mind en Innerlijke Taal. We onderbouwen het idee dat taalstoornissen of het minder toegang hebben tot taal niet alleen een sterke invloed hebben op de dialoog met de buitenwereld, maar ook een sterke invloed hebben op de dialoog met onze eigen binnenwereld.

Tegen de achtergrond van de verstoring in dialoog ontstaan problemen op het gebied van de sociale cognitie en executieve functies. Vanwege deze dubbele belasting van taalstoornissen in de binnenwereld en in de buitenwereld, stellen we dat er bij TOS sprake is van taalstoornissen in het kwadraat.

Cognitieve Communicatiestoornissen: Cognitief gezien verschillend van afasie, of toch niet?

Dr. Marina Ruiters, assistant professor Centre for Language Studies / Department of Language and Communication, Radboud University

Cognitieve communicatiestoornissen (CCS) zijn verworven communicatiestoornissen waarbij de niet-talige cognitieve stoornissen (zoals een gestoorde executieve functies) sterker op de voorgrond staan dan de taalstoornissen. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan moeite met het actief houden van het communicatieve doel, waardoor de spreker uitweidt. In deze lezing zal ik ingaan op verschillende denkkaders m.b.t. de verschillen en overlap in onderliggende cognitieve stoornissen bij CCS en afasie en de consequenties daarvan voor de klinische praktijk.

Workshops

1. Cognitieve Communicatiestoornissen: Handreikingen voor diagnostiek?

Dr. Marina Ruiters, assistant professor Centre for Language Studies / Department of Language and Communication, Radboud University

- In deze workshop zal ingegaan worden op de diagnostiek van cognitieve communicatiestoornissen (CCS). Aan de hand van videocasus' zal concreet geoefend worden met het objectief beschrijven van het communicatiegedrag om hiermee hypothesen over de onderliggende cognitieve stoornissen te formuleren en klinisch te toetsen.

2. Het stimuleren van zelspraak bij kinderen met 'Praat & Denk'

Dr. Daan Hermans, senior onderzoeker Kentalis & Elske van Raaphorst, logopedist Kentalis

- Het programma 'Praat en Denk' beoogt de executieve functies van kinderen met TOS te stimuleren door zich te richten op het verbeteren van de zelspraak. Maar dat blijkt nog niet zo eenvoudig te zijn. In de workshop zullen we 'Praat en Denk' beschrijven en vervolgens samen met de deelnemers nadenken over manieren om het programma te verbeteren.

3. Speech Therapy app (STAPP)

Judith Feiken, logopedist/klinisch linguïst, UMCG Centrum voor Revalidatie Beatrixoord

- Graag laat ik tijdens mijn presentatie aan de hand van verschillende video-opnames de mogelijkheden zien van de Speech Therapy app (STAPP). Daarnaast zal ik in het kort vertellen over de projecten waar we mee bezig zijn.

STAPP is een logopedisch instrument voor de iPad en biedt uitgebreide oefenprogramma's voor zowel afasie (MST-module) als spraakapraxie (TIAS-module).

Met STAPP oefent een patiënt 1. onder begeleiding tijdens de logopedie op locatie of het beeldbellen, of 2. zelfstandig, bijvoorbeeld in een ziekenhuisbed, in de wachtkamer of thuis.

De logopedist kan elk moment oefeningen op afstand klaarzetten en aanpassen aan het actuele oefenniveau van de therapie. Dit sluit goed aan bij Blended Care, waarbij er een sprake is van een combinatie tussen face-tot face behandeling en online logopedie.

4. **Virtual reality en laaggeletterdheid**

Drs. Mariel Derksen (Karttrekker Leergemeenschap Laaggeletterdheid & docent opleiding logopedie, APS, HAN) Simulation Crew, en studenten opleiding logopedie, APS, HAN

- Laaggeletterdheid signalen en bespreekbaar maken is naast preventie van groot belang om te zorgen dat iedereen kan participeren in deze talige- en digitale maatschappij. Als Leergemeenschap Laaggeletterdheid willen we alle toekomstige professionals hierin scholen. Dit doen we met behulp van een VR-simulatie.

5. **Executieve functies in de praktijk**

Angelique van Zon, Praktijkhoudster, Logopedist, Medebehandelaar dyslexie.

Dyscalculiespecialist, coach/trainer ADHD/ADD, hoogbegaafdheid, hooggevoeligheid, executieve functies. Cursusleidster "Executieve Functies". Auteur van "Het kind aan het stuur, Executieve Functies; het ontwikkelen van zelfsturing"

- Executieve functies zorgen voor sturing en controle van het gedrag zodat je een taak kunt uitvoeren en volbrengen. De omgeving en de kinderen ervaren vaak veel frustratie als deze niet goed ontwikkeld zijn. Je merkt het bijvoorbeeld aan hun werkhouding, emoties en gedrag waardoor deze kinderen als probleemkinderen worden ervaren en ze steeds meer achterstand oplopen t.o.v. leeftijdsgenootjes. Wat zijn de gevolgen van zwak ontwikkelde executieve functies en hoe kun je deze functies stimuleren?

6. **Ondersteunde Communicatie: het ALOHA vocabulaire voor spraakcomputers**

Dr. Ans Kilkens, ontwikkelaar communicatiebehandeling CAIS en medeontwikkelaar ALOHA vocabulaire / docent Academie Paramedische Studies, opleiding Logopedie HAN.

- In deze sessie gaan we in op een aantal mythes rondom Ondersteunde Communicatie (OC). We illustreren aan de hand van praktijkvoorbeelden de kracht van OC en geven jullie een indruk van de achtergrond en opbouw van het ALOHA vocabulaire. ALOHA is een kant-en-klaar symboolvocabulaire voor kinderen/jongeren. Het bestaat uit twee varianten: een vocabulaire voor beginnende communicatie (ALOHA 1) en één voor de gevorderde communicatie (ALOHA 2).

7. **De interactieve muur in het basisonderwijs: Communicatieve impact door verwondering**

Roos Meerman en Tom Kortbeek, Fillip Studios en HAN Lectoraat Architecture in Health

- In het kader van het onderzoeksproject The New Scholastic Landscape heeft designstudio Fillip Studios in samenwerking met HAN Lectoraat Architecture in Health een wandobject ontwerpen gericht op kinderen met autisme binnen het reguliere basisonderwijs. Het wandobject biedt kinderen met autisme bescherming en overzicht en nodigt alle kinderen uit tot spel. Met behulp van digitale middelen kunnen docenten zelf trainingen ontwikkelen en verzorgen gericht op kinderen met autisme.

8. **Empathische schoolobjecten voor kinderen met autisme**

Drs. Pim Janssen, HAN Lectoraat Architecture in Health & Opleiding Logopedie, Sarah Gordon, Elien Roelofs en Maike Versteeg, studenten opleiding logopedie APS, HAN

- Binnen het project The New Scholastic Landscape verkennen wij hoe slimme objecten passend onderwijs kunnen faciliteren. Hierbij richten we ons op kinderen met autisme binnen het reguliere basis onderwijs. In deze workshop presenteren we objecten die sociale interactie kunnen stimuleren en structureren. Gezamenlijk willen we met jullie verkennen wat de wenselijkheid en toegevoegde waarde kan zijn van deze objecten.